

Մ Է Ճ Մ Ո Ւ Ա Յ Ը Հ Ա Վ Ա Տ Ի Ս

Ի Դ Յ Ի Դ Յ Ի Դ Յ Ի — Ս Ե Ն Ե

(1870)

ՆՈՒՄԵՐՈ 507

ՎՊԱՅՐ ԲԵՊԻՒԼ ԱՌԸՐ ԿՅ

ՄԷՃՄՈՒԱՅՐ ԻՆ ԲՈՒՆԱՄԷ . . .
ՅԵՆԵԼԵՅԻ 150 զՐԶ . . .
ԱԼԹԵ ՄԱՐԴԸ 80 . . .

ԶԱՐԾԱՄՊԱՆ
ՅՈՒԼԻՍ 1

ԻՆՉ ՄԱՐԴԸ 45
ՏԱՆԵՍԻ 20 ԿԵՅԻԼԸ 40 ԳԱՐԱՅ

ԱԼԱՅՐԱՆԻԱ
ՅՈՒԼԻՍ 13

ԱՍԻԹԱՆԵ ՅՈՒԼԻՍ 1

Մ Ի Լ Ի Յ Է

Հասուն էֆենտինին սըր քեաթի-
պի Սղարեան Ստեփան վարդապետին ,
Բոման էրմենի քիլիսեսի իթիգատը-
նըն նէ մէրքէպտէ օլտուղունա տայիր
պազը կէօնա թափսիլաթը միւթէզամ-
մին լաթին լիսանը իւզը պիր քիթապ
թէէլիֆ իթտիյի վէ Բարատան թահ-
սին օլունտուղու պազը թարափտան
րիփայէթ գըլընմըլ տըր : Բէլամ ինսան-
տան սուտուր իտէր , քիթապ տալի
քէլամտէն միւթէթթէպ տիր , վէ անը
թէէլիֆ իտէն միւթէլիֆ նէ տէրէճէտէ
գատը վէ հայսիյէթ սահիպի իսէ ,
անտէն սուտուր իտէն քէլիմաթըն տա-
լի հիւքմիւ օլ գատար տըր : Մէր-
գուլմ Սղարեան Ս . վարդապետին նէ
այար վէ ախլապտա ատամ օլտուղու
ինտէլ միլլէթ մալիւմ օլտուղունտան ,
արթըգ էրմենի քիլիսեսինին իթիգա-
տընը պէյան իթմէսինէ , նէ տէրէճէ-
տէ էհէմմիլլէթ վէրիլէճէյի միւթաղ-
նի թարիֆ վէ պէյան տըր : Մէր-
գուլմ վարդապետ էրմենի քիլիսեսի-
նին պիլմէտիյի էֆքեարը վէ իթիգա-
տընը պէյան իտէճէք եէրտէ , տօղ-
րու սէյլլէմէնին նէ գատար ինտալ-
լահ մագպուլ օլտուղունու վէ եա-
լանճըլըլըն նէ տէրէճէլէրտէ էտնա օլ-
տուղունաան տօլայը պահս իտիւպ ,
օլ վէճէ իլէ ախլազընը իսլահ վէ լիսան
վէ սուլմէլէսինի պիր պիրինէ մուվա-
ֆըգ կէթիլթմէնին նէ ալա շէյ օլ-
տուղունու պիլիպ իճրա իթմէքտէ
սարֆը գիհն վէ իհթիմամա հիւմէթ
պուլուրմուլ օլսայըտը իսէ , չիւպհէ-
սիզ հէմ քէնտիսիննէ վէ հէմ իշիտէն-
լէրճէ տահա զիյատէ էյի թէյսիր վէ
իպրէթի միւթիպ օլանագ իտի : Լաքին

Բարա հազըթթիլէրի պէյէնիպ թահսին
իթմիլ իմիլ , պունա նէ տէյէլիւմ ,
միւրայիլիք վէ միւտահանէճիլիյի
տիւնեատա քի՛մ պէյէնմէզ , հէր քէ-
սին խօշունա կիտէր , պուրալարընը
մէրգուլմ վարդապետ տալի բէք ալա
պիլիյինտէն , օլ վէճէ իլէ թէ-
հի զահմէթէ կիլիֆթար օլարագ , քի-
թապը մէզպուրէյի իլլա պու արալըգ-
թէէլիֆ վէ թադտիւմ էյլէմիլ տիր :
Լաքին միւտահանէ խօշ իսէ , միւտա-
հանէճի տայիմա խօր տուր , վէ պու
հալէ իրթիքէպա իտէն տէրունի
եհլէքտէն ազըլը օլանէր կիւլէրէր
վէ զէվքէնիլէր , զահիլէն մէտհ ի-
տէրէր իսէ տէ , պաթընէն էյի պիր
տալգապուլգ տուր տէրէր : Պու ճի-
հէթլէ , եա՛ղըգ իթիլայար իլլէտիյի
զահմէթէ ֆաղլա էմէք սարֆը իլէ ,
մուգապիլինտէ մէզլէլլէթի սաթըն ալ-
մագ տէրէր պունա :

Բոմա էյլէ շաշիլընլարը չօգ ալ-
լամըլ պիր տէ պու օլտուն տէյէրէք
չանթայա աթարլար : Լաքին հսէֆ ի-
տէճէք եէր շուրասը տըր քի , պու
էտնալըղա Շարգ էհալիսի նամընա
ճիւրաթ իլլէմիլ , վէ էրմենիլլէ պիր
լէքէ վէ սիյահ պիր նօգթա գօ-
մուլ տուր պու ֆիլիլ իլէ : Պու մա-
գուլլէրի աճըրսագտա , Լաթինլէ-
րին ճէպէզլէրիլին տէ թագալիս ի-
տէմէյիլ քի տայիմա մէրամլէրինին
իճրասը իշիւն պիրէր ալլէթ գուլլան-
մայը էօթէտէն պէրու պիլիլլէր : Նա-
սըլ քի « եաղըլմամաղըգ մէսէլէսին-
տէ , մէնֆաաթ քէնտիլէրինէ այիտ
իքէն , պու պապտէ Հասուն էֆենտիյի
էօն այագ իտիւպ օրթայա աթարլար , վէ
սայիր թէրաֆիլիլլէրի պուլունան փիս-
գոպուլարը պիրէր պիրէր բրօբական-
տայա ճէպ իտէրէք էլլէրինէ բէշինէն
իթէտիլլէրի կիպի գալէմէ ալընան

պիրէր նութգ սիւրէթի թուլտուլ
րուպ , միմպէրէ չըգաբարլար , քի օն-
լարա իսթինատէն շու պէլտէնին ե-
պիսգոպոսու շու վէճէ իլէ , օ պիր է-
յալէթին բիսգոպոսու իսէ տիկէր մա-
հալտէ եաղըլմամաղըլը թաատիգ իթ-
տիլէր տէյու , մուտիսարէն իֆթի-
խար վէ թէքէպպիւր իզհար իտէպիլ-
սինլէր : Իհթիմալ տըր , վէ ազըլ վէ
թէճըրիւպէյէ եազըն քի պէլլէթ Ս-
ղարեան վարդապետէ տէ պէյլէ պիր
հալ վուգու պուլմուլ օլտուն : Օլ հալ-
տէ էսէրի քէմալլէթինտէն տօյմասըն ,
վագթը իլէ Ունիթօրլար հիսսէսինէ
էրմենիսթանտա նէ գըսմէթ իսապէթ
իթտի իսէ օլ գատար տա քէնտի փա-
յընա իսապէթ օլմասընը իսալիսանէ
թէպրիք վէ թէմէննի իտէրիլ :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՄԻԻԹԵՆԵՎԻԹԻ

Թէշրիֆաթը Հիւմայուն սէր խա-
լիֆէլիյի , բիւթպէի ուլա սընըֆը սա-
նիսի իլէ մուալլին վէքիլի սաատէթ-
լու Մէհէմմէտ Ֆէրաիս էֆէնտիյէ ,

Թէշրիֆաթ մուալլինի ուշագըլը ,
բիւթպէի սանիյէ սընըֆը էվլէլ միւ-
թէմայիլի իլէ միւլաղիմի էվլէլ իզ-
զէթլու Ապտուլլահ Հագգըլ էֆէն-
տիյէ ,

Թէշրիֆաթ միւլաղիւմ էվլէլլիյի ,
բիւթպէյի սանիյէ սընըֆը էվլէլ միւ-
թէմայիլի իլէ միւլաղիմի սանի իզզէթ-
Մէսուտ պէյ էֆէնտիյէ ,

Թէշրիֆաթ միւլաղիւմ սանիլիյի միւ-
լաղիմի սալիս բիֆաթլու Նէշաթ էֆէն-
տիյէ ,

Թէշրիֆաթ միւլաղիւմ սալիլիյի
միւլաղիմի բապի բիֆաթլու Աթիֆ
պէյէ ,

Թէշրիֆաթ միւլաղիւմ բապիլիյի ,

խիւլաֆատան ըրիֆաթլու Ֆէթհի պէյէ ,

Թէշրիֆաթ խիւլաֆատան ըրիֆաթլու Հազդը պէյէ , ըրիթպէիսա լիսէ Թէվէհի պոյրուլմուշ տուր :

Ղալաթա պորսասընտա օլան զարար , պիր պուշուգ միլիոն լիրայա թախմին օլտուղու լա թիւրքի ղազէ թասընտա օգուլմուշ տուր :

Գուրիէ տ'Օրիան տախի տէր քի , պորսատա երմի գատար օլունճուլար ֆարգլարը վէրէմէյիս գաշմըլար տըր :

— Նէօլօղս ղազէթասընն կէ չէնէրտէ նէշր իյլէտիյի պիր սախթէ թէլէկրաֆըն միւճիտի հէնուղ պուլունմամը վէ ղազէթայի մէզքիւր մուհարրիլէրինն շիմտիյէ գատար Զապ թիյէտէ վէրտիլէրի իսթինթուղլար տան պիր թէօհմէթլէրի թէպէյեիւն իթմէտիյի լա թիւրքիտէ մուհարրէր տիր :

— Չրգան բազար կիւնիւ Եէհու տինին պիրի քէնտի օտասընտա իր իլէ ասըլը պուլունմուշ , վէ հիւքիւ մէթ թարաֆընտան օլունան քէշֆ վէ մուայէնէտէն , քէնտի էօմրիւնէ պիղղաթ քէնտիսի գատար իյլէտիյի ղահիւրէ չըգմըշ տըր :

— Պէյօղլու հարիգզէտէկեանը նա իանէ օլմագ իւղրէ , Մըսըր իւլքէսինին քէյլէրինտէն պէշէր ասէտ լիրայի Օսմանի թօլանմասը տէվլէթլու ֆէխամէթլու իրտիվի Մըսըր հազրէթլէրի թարաֆընտան էմր պուլրուլմուշ օլտուղունտան , եէքիւնիւ ագալի էլլի պին լիրայա պալիղ օլաճաղը վէ իրտիվ հազրէթլէրի տախի ղաթէն 1,300,000 ղուրուշ իթա պուլունմուշ օլտուղու Գուրիա տ'Օրիան տա մէրվի տիր :

— Բաղար էրթէսի կիւնիւ սէքսէն եաշընտա պիր իսլամ խաթունու քէնտի օտասընտա ասըլմըշ պուլունմուշ տուր : Մէրգուլմէնին պու ճինայէթի իճրայա գըլամ իթմէսի , տիվանէլիքտէն պաշգա պիր սէպէպէ համլ օլունմամաղ :

— Օն եէտի եաշընտա պիր Սընափուտ զահվէհի չըրաղը քէնտի ղաթթասը օլան պիր Սընափուտ իլէ

տայիմա մուարաղա իթտիյինտէն , չըգան բազար ախշամը , գահվէհի չըրաղը պուշագլա ուսթասընը կէյսիւնտէն վուրմուշ օլտուղունտան ա նինտէ էօլմիւշ տիր :

Գահվէհի չըրաղը պիր ազ սօղրա թուլթուլուպ , իգրար իթմիշ իսէ տէ , ուսթասը քէնտիսինէ ֆիլի չէնի իճրա իթմէք իսթէմիշ օլտուղունտան , պու ճինայէթի ճիւրաթ իյլէտիյին պէյան իլէ թէպլիյէի ղիմմէթէ չալըշմըշ տըր :

Մէրգուլմագ գահվէհի չըրաղընն մուհաքէմէսինէ պագըլաճագ տըր :

— Տէվլէթլու ֆէխամէթլու իրտիվի Մըսըր հազրէթլէրի իլէ տէվլէթլու Հալիմ բաշա հազրէթլէրիպէյինտէ հիւնիւ իթթիգաճ հասըլ օլուպ , բաշայի միւշարիլէյին Մըսըրտա վագը էմաքլէրինն իրտիվիլէթի Մըսըրիյէյէ թէրք ու թէպիմ օլունուպ , պէտէի , այտա ալթմըշ պին ֆրանգ թէտիյէ օլունտուղու հալտէ , 40 սէնէ ղարֆընտա էտա օլունաճաղը վէ տէվլէթլու Հալիմ բաշա հազրէթլէրի տախի արթըգ իւլքէի Մըսըրիյէյէ ալտէթ իթմէյէճէյի լէվանթ Հէրալտա օգուլմուշ տուր :

— 130,000 ասէտ լիրայի Օսմանի իլէ , ինշասընը Մալիյէ խաղինէի ճէլիլէտինէ վատ իյլէտէն գուլմանեա պու տէֆա տէմիր քէօքրիւյիլ թէքմիլ իտիպ Սթամպուլա կէօնտէրմիշ տիր :

— Պէյօղլու հարիգի քէպլիլինտէ եանան մահալլէլէրին պէյիւք բայընը ինշա թթմէքլիյի տէր իւհտէ իսէն պիր գուլմանիա թէշքիլ օլունտուղու սէյլէնիյօր :

— Սաքիրի պահրիյէի ճէնապը միւլիւքեանէնին աթէշլի թալիմ իճրա վէ տէրէճէյի թաալիւմ վէ միւմարէսէլէրի իրթիգա իյլէմէսի իչին թախիս օլունան , վէ էլէէվմ Գարաճուսալ բիշկեանէնտա պուլունան Ֆէթհիյէ գալեօնու Հիւմայունունտա մէվճուտ ճուլուտու ճէնապը Բատիչահի , ուսուլի թալիմիլէլէրինի իքմալ իյլէտիլէրինտէն , անլէր ճէլպ իլէ եէրլէրինէ տիկէր թաղըմ ա սաքիրի Շահանէ կէօնտէրիլէճէյի վէ պուլնարըն հէր իւշ մահտա պիր քէրրէ թէպտիլլէրի մուգաքրէր օ :

լուպ , միւտտէթի թաալիւմ տախի Գասրմա գատար միւմթէտ օլաճաղը , վէ թիւֆէնք էնտաղ Պթաղըմընն իյնէլի թիւֆէնք թալիմի իչին իճապ իտէն ճէպհանէ վէ միւհիմմաթը ճիւմաա էրթէսի կիւնիւ կէօնտէրիլիպ , հէր նէֆէրէ իւշէր տէսթէ թիւֆէնք թէվլի օլունաճաղը մէրվի տիր :

Թէրապի :

— Սթանպուլ վէ Պօղաղ իչինն սայիր մահալլէրինն կաղարիլէ թէնվիր գըլընմասըն տէր էօհտէ իթմէք իւղրէ պիր գաշ միւլթէլիլէր , չէհիր էմանէթինէ թագտիմ օլմուշլար տըր :

Չրգան բէրշէմպէ կիւնիւ 837 նօմէրօլու պէյիւք Մէճմուամըլն սօն սահիֆէսինտէ , միլէլի միւլթէլիլիլէտէն միւրէքէպ հարիգ գօմիսիօնու ազալարընն մէմուրիլէթլէրինէ տէվամ իթմէյէնէլին իսմու չէօհրէթի վէ միլլէթլիյի միւպէյեին տէֆթէրի ղազէթայա նէշր օլունմագ իւղրէ , Սլթընճը տայիրէ թարաֆընտան իրսալ գըլընմը օլտուղունտան , պիղ տախի մէզքիւր նումէրօլու ղազէթամըլա տէրճ իթմիշ իտիք , լաքին տէֆթէրի մէզպուր Սլթընճը տայիրէտէն կէօնտէրիլմիշ օլտուղու պէյան գըլընմամըշ օլտուղունտան , սահիպ մէքթուպ , ղազէթա թարաֆընտան եաղըլմըշ վէ եախօտ սայիր պիր քիմանէ եաղսըրթմըշ օլտուղունտան չիւպհէյէ ղահիպ օլուպ , ղազէթամըլա պագը հարֆէնտաղըլար իթմիշ վէ տէֆթէրի մէզպուրտէ քէնտի իսմինին պուլունմասընա բրօթէսթօ իլէ պէրապէր , թէպլիլէի գիմմէթ իյլէմիշ իսէ տէ , պուիշ Սլթընճը տայիրէյէ այիտ օլտուղունու սահիպ մէքթուպա խապէր վէրիլի :

26 յունիս 1870 .

... Միւլէլիլի :

837 նիւմէրօլու հաղիրան 23 տախիլի ղազէթանըլտա հարիգզէտէկեանն տէֆթէրլէրինի թանգիմ իթմէք իւղրէ թէշքիլ պուլրուլան գօմիսիօնլարըն ազալարընն էսամիսինի միւպէյեին տէֆթէրի իլան իթմէնիգտէ պիլմէմ նէ էքքեար իլէ վէ քիմէրին վէրտիլի մալիւմաթ էմըլէրինէ օլան

պաղը եաղընը շարժարը թասնիհ իլէ հագգըմտա օլան իլթիքեա իչին ըէս մէն բրօթէսթօ իլլէմէյէ մէնպուր օլ մուշում տուր :

Էվլէլա . պիրիննի գօմիսիօնտա Մալխաս Յովսէփ Էֆէնտի էրմէնի Գաթօլլի կէօթէրիլիպ , իքիննի տէ Բէք մէզ Միսիթար Էֆէնտիլի վէ իւչինն ճիւտէ Գրիգոր Խուրտաճըյը եաղընը Գաթօլլիք եաղմանըղտան էֆքեարընըղ աղնայըպ պիր մանա վէլէմէմիլիմ , զիրա մէզքիւր գօմիսիօնարտա հէր միլլէթտէն պիրէր ազա պուլունմագ տա իքէն Գաթօլլիքէրտէն իսէ իքի շէր ազա պուլունմասը պէֆաթը ըէս միլլէթէրի իգթիլասընտան պիրի Շարգ էրմէնի Գաթօլլի վէ տիկէրի եաղընը Գաթօլլիք օլմասը տըր քի սիլլէր տէ իլանընըղտա հէր ազանըն քէնտի սըֆաթը իլէ եաղտըղընը կիպի պիղի տէ պէօյլէն տիկէրիլէրնտէն ֆարդ էյլէմէլի իտինիդ . էկէրչի թէֆրիգէ իհթիլաս կէօրիլմէյօր իսէ , սայըր միլլէթէրտէն պիրէր ազա օլտուղու հալտէ Գաթօլլիքէրտէն իքիլէր ազա նըն պուլունմասը հագգանիլէթէ մու զայիր օլաճաղը պէտիհի տիր :

Սանիյէն . իւչիննի գօմիսիօնտա լաթիլէր թարաֆընտան օլան ազա թօգդօ ֆարա օլմայըպ ըօքքօ ֆարա օլաճագ աղը :

Սալխէն . իւչիննի գօմիսիօն ազալարընտան Ուննեան Սըրի Էֆէնտի յի իշար իթտիքտէն սօղրա (իշ պու գօմիսիօնուն ազալարը լայըղը իլէ մէ մուրիլէթէրինն տէվամ իթմէտիքէրի) տէտիքտէն սօղրա պաղը դալան 4 աղայը եաղմըշ օլմանըղտան կէօրիլմէյօր քի էֆքեարընը Սըրի Էֆէնտիլի միւսթէսնա թուլմագ օլաճագ , էկէր պէօյլէ իսէ աչիքեար պիլինսին կէրչի պէնիմ պու զաթտան նէ պիր շիքեայէթ վէ նէ տէ պիր հագա ըլթ իտէնէք սէպէպիմ վար . եաղընը եաղտըրանըն էֆքեարընը աղնա մըշ օլմամ էվլէրիլ . պուլունն իլէ տիկէր ազալարա տա ալօգաթըղք իթմէք իսթէմէմ . իհթիմալ քի թէշէքքիլէ սէպէպիլք վէրմիշ օլտունլար եաղընը քէնտի հագգըմտա բրօթէսթօ իտէրիմ . չիւնքի 13 հաղիրան ճուճա էրթէսի թէնէմիլ իթտիկիլիլին իլք կիւնիլ 3 իւննի գօմիսիօնտա չալը

շըպ ֆէրտասը բաղար կիւնիլնունն նամիլաճ օլտուղում հալտէ բէրչէմպէ կիւնիլնն տէկին սապահտան ալիլա մա գատաղ Էլիննի գօմիսիօնտա չալընը վէ պու իսէ տէֆթէրլէրէն եւվմիլէ վաղ իլլէտիկիլիլ իմզալարը մըղտան կէօրիլմէքտէ տիր . 3 իւննի գօմիսիօնա իսէ Մալխասեան Յովսէփ Էֆէնտի տէվամ իլլէմիշ տիր , վէ պու պէնայիլ էինն 1 իննի գօմիսիօն ազալարընն պաղըլարընն իթթիֆագ սըղըլընտան նէշաթ իլլէմիշ տիր . բէրչէմպէ կիւնիլ քէյֆիլ օլարագ կէլէմէյէնէք օլտուղում կէրէք գօմիսիօն ազալարընա վէ կէրէք միլլէթիմ մէնիսի ըէյիլինն պիր գըլթա թէնէքէրէ իլէ պիլտիլմիլիմ . պուլունն իլէ տէ ըհաթ օլմատըղմտան եէրիմի տօլտուրմագ իլլին պիրատէրիմ Յովհաննէս Էֆէնտի հիւնիլ ըիզասը իլէ տէվամ իլլէմիշ վէ շիմտիքի քէնտի իլլիմ մուպաշէրէթ իթմէքտէյիմ պէօլէ իքէն հալա պիրատէրիմ տէ տէվամ իլլէմէքտէ տիր , իմտի հագգըմ տա վէրիլէն մալիլմաթ ատէթա զալարաղ օլտուղու աչիքեար տըր , լաքին էֆէնտի սիլլէր պիլմէլիլինիլ քի պիր ատամ պիլա միւքեաթաթ ֆուգարա յա խըղմէթ իթմէք իլլին իլլինի կիւնիլն հէր կիւն հաթթալար իլէ պըրագըպ աղըր իլէ չալընաղտա իքէն պէօյլէ նահագդ իլթիքեայը տա հաղմ իտէմէզ վէ պիր մատտէյի թահգըզ վէ թէնէսսիլա իթմէքսիլին նամուսա տօգուճաճագ սիլլէթտէ զաղէթա վա սէթասը իլէ նէշու իլան իթմէք եալսօտ իթտիլմէք նալայըզ վէ ինսանիլլէթին խիլաֆընտա տըր , ընճա իտէրիմ իշ պու բրօթէսթօմու զաղէթա նըղ վասէթասը իլէ նէշու իլլէմէյէ հիմմէթ պուլուրասընը :

Գրիգոր Պ . Խուրտաճի

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԹԷԼԷԿՐՍՏԻՅԷ

Փարիս 11 յուլիս .

Բրուսիա գըրալը հաղըթէրի , Սպանեա հիւքիլմտարըղընը գապուլ իթմէք իլլին բրէնա Հօհէնզօլէրնէն Էմիլիլէտիլինն ճիւճաա իրթէսի կիւնիլ Յըանսա սէֆիլի Մ . պէնէտէթիլլէ

պէյան իլլէմիշ տիր , լաքին գրաթ միւշարիլլէյ հաղըթէրի , պու կիւն զէվաթը մուաղղամա իլէ իսթիլլէյիլ լիլլէտիքտէն սօղրա , պու ալիլա վէ եալսօտ եարըն սապահ գաթիլէն ճէվասթ վէրէնէք տիր :

Ի Լ Ա Ն Ա Թ

Միւֆիլիս Սահակ Սէլէան վէ պուճա ըանեաւորտան ալաճագը պուլունմալար իլէ միւզաքէրէ վէ իսթիլլէրէ օլունմագ իւզրէ մանը հալին օն իքիլինն վէ հաղիլա ըանը բուժիլին եիրմի տօգուղունա թէս սատիլլէ իտէն բաղար էրթէսի կիւնիլ գանուննամէի թիճարէթին իքի եիւզ օն պիրիննի պէնտի իլլիլալաննա թիճա ըլթիլաննտէ քեային մէսսիլին իֆիլա սիլլէ գօմիլթէսինն կէլմէլլէրի իլան իտիլմիշ իտի , պուլունարտան պաղըլարը կէլմիշ իսէ տէ էքսէրիլլէթ կէօրիլմէտիլիլնէ մէպնի , տիկէր պիր կիւն թախսիլա իտիլմէսինն գարար վէրիլմիշ օլմաղլէ , մա հը հալին օն եէտիլինն վէ թէմուղ բուժիլին տէօրտիլնէ թէսատիլլէ իտէն ճուճա էրթէսի կիւնիլ սաթալալթալ զիքը օլունան գօմիլթէտէ հաղըր պուլունմալար թէքըր իլան օլունուր :

1787 հաղիրան 74

(իմզա)
ՄԵՃԵՄՈՒՅՏ

ԷՅՐԷԹԻ ՏԻՇԼԷՐ

Պիր աղըղտաքի տիլլէր թամամ տէյիլ , օ աղըրն կէօթէրիլլի պէթ տիր , թէլաֆիլաթ թէպտիլ օլուննէֆէս գօգար , նաֆագանըն հաղմի կէրէյի կիպի օլմազ , ինսանըն էօրիլ պիր ուղուն հասթալըզ օլուն :

Լաքին պիր տիշ քի լաղըմ տըր հէմ հէթիմ վէ հէմ զէնաաթքեար օլունն տիշ լէրի եէրինն էօյլէ պիր եաղըլարմագ իլլին քի խէքիլան թապիեաթտան վէրիլլէն տիլլէր կիպի կէօրիլմէյիլ , վէ թէլաֆիլա ֆուգա վէ նաֆագալարը չիլնէմէյէ գօլայլըզ վէրսին վէ ինսանըն լէնէսսիլին էսկի հիլլէթինն գօսուն :

Հալգասըզ , պաղսըզ վէ եայսըզ գօսուն լան էյրէթի տիլլէր պաղը գալան տիլլէրի թուլմայա եարտըմ իթմէլի տիրլէր ,

Հիշ պիր աղըր վէրմիլլէրէք գօսուն տուղտան սօնրա օ պատար թաթպըզ կէլիլ աղըղա քի տիշ գօտուրթտուրան զաթլար

պիր-դաշ կիւնտէն սօնրա քէնտիւրիտէ
հարկիւն եւրիտէն թէրք իտէմէզ օլուր-
լար :

Պու էրթի տիւլէր ասլա նէ գըրը-
լըպ նէտէ թէպտիլ օլմալը տըրլար :

Ի թէ ումումուն հէր տիւլէրն պու-
հու մաթլուպ իթմէյէ հազը վարտըր :

Հէյ վախ քի թուրքիատա տիւլէր մէք-
թէպի եօզ տուր . ինսան գըսմըտա նէ-

թիքի էօյրէնմիլ իսէ օնու եալընըպ պի-
լէ պիլիւր « մէսէլա պիւր ատամ , տօղ-

տուղու կիւնտէն երեզմէք պիլմէզ » :

Պուտան մատէ չօղ իշէրէր քի պուռն-
տան օթուղ սէնէ մուգատտէմ վէք մէշ-

հուր հիւնէր սահիպի սայըլապիլիւրէր իտի ,
քն սէնտէն պէրու կէրէք Փարիզ տէ օլ-

պուն վէ կէրէք Լօնտրատա չօղ զիեատէ
պու գէնաթ իլէրլէմիշ օլտուղունտան ,

քնլար չօղ կէրիտէ գալմըշ տըր . չիւնքի
էթրաթըրտաքի շէլլէր երեւիտիլի հալ-

տէ պիլիւր պէրապէր իլէրի կիթմէզմէք ,
հիւրի գալմիշ սալըրըք :

Պուտան իշիւն պաղը գաթլար պիլիւր
գէնաթըրմըք մէֆհումուղ գըյաս իտէր-

լէր քէնտիւր տըրլարընը կիլլէրլէր , վէ եա
էնիլլէթիւրլէքտէն էյրէթի տիւլտէն օլա-

թաղ մէնֆուտթլարտան վազ կէշէրլէր :

Տօթթօր Տօրիւնի երթիւ սէնէ Փարիզ-
տէ վէ իքի սէնտէն պէրու Ստամպօլտա

ՔՍՍ,ՍՍՍ տէն զիյատէ տիւլ գօյմուշ
տուր : Պուտան պահս օլունապիլիւր եափ-

տըղը տիւլն էյի օլաճաղընա նէ գատար
էմիւն օլապիլլէթի :

Տօթթօր հազընտա մէնշուր պիւր քէ-
լամ վար քի « մէսէլիլլէթ տայմա ուճուղ-

լուղ կէթիլլէր » , պիւնտան ալիսալընապիլիւր
քի ֆիյաթի քէք գարարընտա տըր :

ՊԱՏՃԱՌԻ

ՎԻՃԻՑ

ՀԱՅՈՅ ՈՒՂՂԱՓԱՌԱՅ

ԳՐԵԱԻ

Ի Յ . Սերովբէ վարդապետէ Դաւ-
թեան .

Գըրգ սահիֆէտէն իպարէթ օլան
մէղքիւր ըխալէ , էրմէնիճէ օլտուղու
հալտէ , Կաթօրիք միլլէթիւնին հայիւ
քլաուղու հուգուղու գատիմէսիւնի վէ
ըսուլի ինթիխալը միւնտէրիճ օլուպ ,
շիմալիլլէր մաթպամըղտա վէ զաղէ-
թա սաթմանլարտա Յ էր զուրուշա վէ
մէղքիւր ըխալէնին թալեանճաղտա-
լի Պէյօղլունտա թումէպէվէ Ուս սահ-
հալլարընտա պիլիւր շէրէք մէճիտի-
լէյէ սաթլըմաղտա տըր :

ՉԻՐԻԻՔ ՏԻՇԼԵՐ

Տիւլ չէքտիւրմէք միւնքիւ պիւր շէյ տիւր
վէ ինսանը սագաթ իթմէք տիւր :

Պու կիւնքի կիւն չէքիլէն տիւլէրին
հէֆաթտէ տիւլէլիպ տօլապիլիւր :

Նէ վաղըթ պիւր տիւլ չիւրիւք տիւր
տիւլէլիպ տօլտուրմասը քէք գօլայ

տըր : Տիւլ ալթըն եա ըլաթիւնա իլէ տօլ-
մալը վէ տէյիլ պիւր թաղըմ նարազ մա-

տէնլէր իլէ քի չիւրիւրէր վէ տիւլէրի
սիւնալաթտըրլար :

Պիւր տիւլ էյի տօլարսա էօմրիւ պաշա
գալապիլիւր . վէ ասլա չիւրիւմէմիւլ տիւլ

կիպի կէրէք օրճաղա վէ կէրէք սօղա
տայանապիլիւր :

Նէ վաղըթ տօլան տիւլ պօշանըր ,
տէմէք տիւր քի տիւլէրի հիւնէր սահիպի տէ-

իլ վէ գէնաթտան պիլսապէր տիւր , պու
ասլա չիւլէն գալտըրմաղ :

Պէյհուտէ տիւր զիքը իթմէք քի երեզ
սէնտէն զիյատէ վար տըր քի տիւլէրի

տաղլամաղ իշիւն գըղլըն տէմիւր գուլ-
լանմաղ ատէթի պարթիթ օլմուշ տուր :

Նէ գատար պիւր տիւլ աղ չիւրիւք օ-
լուրսա օ գատար տա տօլտուրմասը գօլայ

տըր :

Օնու իշիւն տահա էյի տիւր պէքլէ-
մէմէսի տիւլ թէքմիլէն հարապ օլանա գա-

տար վէ աղըր սիւրիլէրէ եալընա գա-
տար :

Նիլլէն պէքլէմէլի : Պիւր տիւլտէ չիւ-
րիւքիւք պիւր տամա գէյթիւն եաղը կիպի

տիւր քի տայիմա եալըր : Քէնտի քէնտիւն
տիւլէլլէրին ինթիմալի եօզ տուր :

Թիւրքիատա էրքէլէրին պըրզլարը
ուղան տուր , էօյլէ քի թէքմիլ աղըր

կիլլէր , վէ գարըլարըն եաշմաղընըն եէ-
րին թուլթար օ տիւլէր աղ կէօրիւնիւր ,

վէ պուռնու իշիւն հէր քէն գանն իտէր
քի գայտըղ օլունապիլիւր :

Էյէր պիւր տիւլ էյի գայըլաճաղ օ-
լուրսա չիւրիւմէյէճէյիւն չիւլէն օլա-

մաղ :

Թէմիլ տիւլ ասլա նէ չիւրիւք նէ տէ
սալանըր ,

էօյլէ իսէ տիւլէրի գայըլմալը վէ թէ-
միլլէթտիւրմէլի , վէ սօղրատա ֆըրշա իլէ

եա մըսվուգ իլէ հէր կիւն թէմիլլէմէլի :

Օնտան սօղրա , տիւլ էթլէրիւնին հաս-
թաղընտան սալանմալա պաշալայան տիւլ-

լէր , գալիլլէլիլլէր :

Պիւր ուսթա հէքիւմ ըսքօրթիլի վէ
կէվէք տիւլ էթլէրիւնի գօլայ տիւլէլիլլէր :

Պիւր գաշ տաղիլէն եէթիլլէր քիլլի
տիւլէրի պէյաղլաթմաղ իշիւն :

Պիւր գաշ կիւն էլլէրիւ չօճուղարըն
էյրի պիլթմիւլ տիւլէրիւնի տօղրուլթմաղ ի-

շիւն :

Սահիէն աղըղ հէքիւմ օլմաղ կէրէք
տիւր պու նաղիք իշիւն իճրապընտա պու-

լունմաղ իշիւն :

Տօթթօր Տօրիւնի քի իքի սէնտէն պէ-
րու Սթամպօլտա տըր , Բարիդտէ երթի

սէնէ տիւլէրիլլէր իթմիւլ տիւր : Եէտիւնտէ հէ-
քիւմ տիւլթմալ օլարազ քէնտիւնի թէք

պիւր թանէ տիւր Սթամպօլտա :

Տօրիւնիւն խանէսիւնտէ պուլունուր
պիւր իւճրէթ օլարազ աղըղ իւղէրիւնէ

պիւր քիթապ :

ԹԱԼԻՄԻ ԼԻՍԱՆԸ ԹԻՒՐԻԻ

Ե Ս Ե Ր Ի

ՊՈՂՈՍ Պ . ԳԱԼԳՃԵԱՆ

Ֆր 10 ՊՐ :

Միւնէնտիսեան մաթպատընըն հու-
րուֆաթը ճէտիտէսիլլէ թապ օլունմուշ

օլտուղու հալտէ , հուրուֆաթը Օսմանի-
յէնին ահքեամ ու իթթիսալը գալտէլէրի-

նի շամիլ , վէ գալէմիլ գէմանտա եաղըլա-
կէլէն ինթիսար տուրէթիւնտէ իլմ ու խաճ

պէր , մէքթուպ , թէքքէրէք վէ արգու-
հալլարըն միւսթամէլլէրիւնի միւլթէմիլ օ-

լարազ , լիսանը Թիւրքիտէ միւսթամէլլ
միւլթապէգաթը Սրապիլիէ (Սրաքըրէն

համաճայնուլիւն) իլէ հէր պիւր գալտէ-
նին թահլընտա քէնտույէ տայիլ վէ մա-

նէալարը Էրմէնիճէ գարըլընտա պու-
լունմաղ իւղըն լիւղաթ վէ ըսլահաթը միւս-

թամէլլէ , վէ Տէվլէթի Ալիյէ մէմուրիւնի-
լէ մէհալըր ըսլահաթի , վէ ուլում ու ֆիւ-

նունա վէ գալաթի Սրէպիլլէնիւն թահ-
սիլի թէսիլլիւն միւլթէտայիլ պիւր թաղըմ

լիւղէթլէր , սըրասընտա էլլի ալթը տէր-
սէ թաղսիւմ վէ հիւսնիւ սուրէթլէ թէր-

թիւպ ու թանդիմ օլունարազ , զիքը օլու-
նան թահրիլաթըն նիւսիլլէրի տալի

միւլթէտիյանա մէչգ տէրսի օլմաղ իշիւն
խաթթը ըրեզա օլարազ զիլլիտէ թէք-

րար ու իլալէ օլունմուշ օլան իշ պու
քիթապէն Էրմէնի քիթապըլարընտա սա-

թըլմաղտա տըր :

ՍԱՀԻՊԻ ՄԵՍՈՒԼՈՒ ՂԱԶԵԹԱՅ

ՅՈՂԱԿԻՄ ԹԻՒԼՊԵՆՏՅԱՆ

ՍԹԱՆՊՈԼՏԱ ՉԻՉԵԻ ԲԱԶԱՐԸ ՆՈՒ-

ՄԵՐՕ 45

ՃԵՄԵԹԻ ԻԼԵԹԵ ԲԱԳԵԱՆԵՍԻՆԵՅ